

**Міністерство внутрішніх справ України
Одеський державний університет внутрішніх справ
Кафедра адміністративного права та адміністративного
процесу**

ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ

**МАТЕРІАЛИ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ ІНТЕРНЕТ
КОНФЕРЕНЦІЇ
27 травня 2016 року**

**Одеса
ОДУВС 2016**

УДК 342.9 : 343.9 : 343.35 (477)
ББК67.401.03 + 67.518.1(4 УК)
З-33

Статті друкуються в авторському варіанті.
Оргкомітет дозволив собі лише скорочення
статей, які суттєво перевищували пропоновані обсяги

«Запобігання корупції в Україні» (2016; Одесса).
Матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет
конференції 27 травня 2016 року. – Одесса: ОДУВС,
Кафедра адміністративного права та адміністративного
процесу, 2016. – 176 с.

УДК 342.9 : 343.9 : 343.35 (477)
ББК67.401.03 + 67.518.1(4 УК)

© ОДУВС, 2016

ДЕЯКІ ЗАКОНОДАВЧІ ПРОБЛЕМИ ЩОДО ПОНЯТІЙНОГО АПАРАТУ ЗЛОЧИНІВ У СФЕРІ СЛУЖБОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

*Грищенко О.А., к.ю.н., доцент, завідувач кафедри
кримінального права та кримінології ОДУВС*

Історичні умови розвитку суспільства склалися таким чином, що внаслідок виникнення і функціонування публічної влади її невід'ємним атрибутом стало таке явище, як корупція. Так, перші факти корупції містяться ще в архівах Стародавнього Вавилону, в

документах другої половини XXIV ст. до н.е., в Старому і Новому Заповітах. Історичні дослідження переконують у виникненні корупції з моменту здійснення управління державними чиновниками, великої можливості розпорядження ресурсами і прийняття рішень задля задоволення власних інтересів. Ще давньогрецький філософ Аристотель говорив: «Найголовніше при будь якому державному ладі – дотримання законів та решти порядку, влаштування справи так, щоб посадовим особам неможливо було наживатися». Тож корумповані відносини існують споконвіку [1, С.53].

Сьогодні жодна країна світу не має повного імунітету від корупції. Вони лише різняться за обсягами, характером проявів, масштабами поширення. У держав зі значними проявами корупційної поведінки спостерігається перетворення корупційних діянь із соціальної аномалії у звичний засіб вирішення проблем, норму функціонування державних органів та належний спосіб життя більшої частини суспільства.

Актуальність теми дослідження полягає у тому, що сьогодні корупційні злочини стали занадто поширеними у житті людини. Все частіше проявляються факти зловживання владою або службовим становищем. З реалізацією корупційних схем відбувається протиправна витрата коштів державного бюджету, знищення державних підприємств, ліквідація цілих галузей стратегічного значення розвитку національного господарства. А боротьба з корупцією реально існує лише у публічних обговореннях засобів масової інформації, гучних скандалах, пов'язаних з неправомірною вигодою і зловживанням посадових осіб своїм станом. Тож проблема щодо існування корупційних злочинів у сфері службової та професійної діяльності є давньою і потребує з кожним роком все більшого вирішення.

Основою дослідження даного питання стали праці таких відомих науковців, як: О.Ю. Бусол, В.І. Варивода, П.В. Вознюк, Д.М. Горбачов, О.М. Джужа, Ю.П. Заблоцький, В.В. Калитаєв, С.М. Клімова, М.І. Мельник, І.В. Онішко, С.О. Павленко, К.В. Темнік, Р.П. Томма, Л.О. Ужва та ін.

Сьогодні одним з найбільш поширеніших видів корупційної поведінки є саме прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою. Дане протиправне діяння регулювалося адміністративним та кримінальним законо-

давством України. Та у квітні-травні 2013 р. Україна підтвердила свою позицію щодо питання підтримання курсу на інтеграцію до Європейського Союзу, що зумовило якнайшвидше виконання державою взятих на себе зобов'язань. Одним з таких є віднесення всіх корупційних правопорушень, пов'язаних з одержанням неправомірної вигоди, до злочинів, згідно з положеннями Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією. Верховною Радою України 18.04.2013 було прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо приведення національного законодавства у відповідність зі стандартами Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією». Даний закон вносив зміни до низки законодавчих актів. Зокрема, законодавцем було виключено ст. 172-2 «Порушення обмежень щодо використання службового становища» та ст. 172-3 «Пропозиція або надання неправомірної вигоди» із Кодексу України про адміністративні правопорушення. Щодо Кримінального кодексу, то ст. 368, яка мала назву «Одержання хабара» була замінена на «Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою», які за суттю рівноцінні. Тож поняття «хабар» виключено з Кримінального кодексу та замінено на поняття «неправомірна вигода», що дає змогу криміналізації діяння щодо прийняття особою службової пропозиції, обіцянки надати їй або третій особі неправомірну вигоду [2, С. 322].

Тож у сучасні інтерпретації неправомірна вигода – родове поняття, що включає в себе чотири взаємопов'язані злочини: підкуп працівника державного підприємства, установи чи організації (ст. 354 КК), прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою (ст. 368), провокація підкупу (ст. 370), пропозиція або надання неправомірної вигоди службовій особі (ст. 369) Також, Кримінальним Законом України визначено, що під неправомірною вигодою, слід, розуміти грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи, які пропонують, обіцяють, надають або одержують без законних на те підстав. Таким чином, поняття «хабар» та «неправомірна вигода» відрізняються між собою тим, що хабар – це незаконна винагорода, яка має виключно матеріальний характер, а неправомірна вигода може бути як матеріальною, так і

нематеріальною (переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи тощо) [3, С. 167].

Аналізуючи ст. 368 КК «Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою», потрібно акцентувати увагу на тому, що законодавець визначає у примітці даної статті розміри неправомірної вигоди у значному, великому та особливо великому розмірі, але не вказує на мінімальний розмір вигоди, для визначення її як неправомірної. Виходить, що вигода, яка не перевищує значного розміру не визнається злочином (вигода, що в сто і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян)[4].

На початку 2014 р. Україна ввійшла до числа держав, які знаходяться у стані конфлікту. Необхідно враховувати, що конфліктні держави характеризуються деградацією або повним знищенням державних та суспільних механізмів забезпечення основоположних прав людини, різким зниженням рівня доходів, політичною нестабільністю та невпевненістю в майбутньому, що призводить до того, що причиною існування корупції стає не лише неадекватність законів умовам економічної діяльності, але й потреба у виживанні в надскладних умовах [5, С. 13].

Отже, в Україні існує реальна проблема значного поширення корупційних проявів та необхідність удосконалення законодавства щодо даного злочинного діяння. У 2013 році уже були здійсненні певні законодавчі зміни, які сьогодні потребують оновлення та конкретизації. Оскільки наша держава прагне інтеграції до Європейського союзу, виникає необхідність у швидкому і якісному виконанні певних обов'язків, зокрема боротьба з корупцією, ліквідація її проявів серед службових осіб та свідомо протидія суспільства в цілому щодо корупційної поведінки. Тож одним із варіантів порятунку є вивчення та втілення в життя закордонного досвіду, а саме країн з успішно діючими політичними, правовими та організаційними механізмами подолання корупції.

Література

1.Заблоцький Ю.П. Історична ретроспектива протидії корупції, хабарництву і неправомірній вигоді в Україні //Митна справа. – 2015.- №1(97) . – С. 53-60

2. Горбачов Д.М. Сучасні тенденції реформування розділу XVII Кримінального кодексу України //Часопис Київського університету права. – 2013. - №2. – С. 322-325
3. Томма Р.П., Варивода В.І. Характеристика фактів одержання неправомірної вигоди державними службовцями //Право і суспільство.- 2014. - №1. – С. 166-170
4. Кримінальний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. 2001, №25-26 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2341-14/print1449169133706098>
5. Волошенко А.В. Корупція: історичні витоки та сучасні прояви //Актуальні проблеми економіки . – 2015. - №3(165). – С. 8-16.

ЗМІСТ

<i>Катеринчук І.П.</i>	
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ.....	3
<i>Користін О.Є.</i>	
СПЕЦІАЛЬНО УПОВНОВАЖЕНІ СУБ'ЄКТИ УСФЕРІ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ.....	7
<i>Ярмакі Х.П.</i>	
АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ.....	12
<i>Олефір В.І.</i>	
ЗАПРОВАДЖЕННЯ ІНСТИТУТУ КОРУПЦІЙНИХ ЗЛОЧИНІВ, ЯК ОДНІЄЇ З ФОРМ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ.....	18
<i>Чеховська М.М., Ничитайло М.М.</i>	
ЗАПОБІГАННЯ ПОШИРЕННЮ КОРУПЦІЇ В УМОВАХ ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ.....	22
<i>Кузніченко С.О., Феделеш М.М.</i>	
ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ПРИНЦИПІВ РЕЄСТРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ МІНІСТЕРСТВА ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ.....	24
<i>Албул С.В.</i>	
РЕАЛІЗАЦІЯ РОЗВІДУВАЛЬНОЇ ФУНКЦІЇ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ЗАПОБІГАННІ КОРУПЦІЙНИМ ЗЛОЧИНАМ.....	29
<i>Баранов С.О.</i>	
СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ В МИТНИХ ОРГАНАХ УКРАЇНИ.....	33
<i>Берендєєва А.І.</i>	
ІСТОРИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ АЗІАТСЬКОЇ МОДЕЛІ КОРУПЦІЇ.....	39
<i>Грищенко О.А.</i>	
ДЕЯКІ ЗАКОНОДАВЧІ ПРОБЛЕМИ ЩОДО ПОНЯТІЙНОГО АПАРАТУ ЗЛОЧИНІВ У СФЕРІ СЛУЖБОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ....	42